

GRAD KOSTIJU

Majkl Koneli

Preveo
Nenad Dropulić

■ Laguna ■

Naslov originala

Michael Connelly
CITY OF BONES

Copyright © 2002 by Hieronymus Inc.
Translation copyright © 2010 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Posvećeno Džonu Hotonu
Za pomoć, prijateljstvo i priče*

1.

Stara gospođa predomislila se u vezi s umiranjem, ali prekasno. Zarila je prste u boju i gips obližnjeg zida i polomila gotovo sve nokte. Onda se uhvatila za vrat i pokušala da gurne okrvavljene prste ispod kabla. Slomila je četiri nožna prsta mlatarajući nogama o zid. Toliko se trudila i pokazala je tako snažnu očajničku želju za životom da se Hari Boš zapitao šta se desilo pre. Gde su bile nestale ta rešenost i snaga volje i zašto su se vratile tek kada je namakla omču od produžnog kabla oko vrata i šutnula stolicu? Zašto su je napustile?

Ovo nisu bila zvanična pitanja i neće se naći u njegovom izveštaju, ali on nije mogao da ne razmišlja o svemu tome dok je sedeo u kolima ispred staračkog doma *Sjajno doba* na Bulevaru sumraka, istočno od Holivudskog autoputa. Bilo je po podne, četiri sata i dvadeset minuta prvog dana u godini. Bošu je zapalo dežurstvo za praznik.

Prošlo je više od pola dana, a posao se sastojao od dva uviđaja samoubistva – jedno je izvršeno vatrenim oružjem, a drugo vešanjem. Obe žrtve su bile žene. U oba slučaja bili su vidljivi znaci utučenosti, oćajanja i usamljenosti. Samoubistva su vrlo

česta za Novu godinu. Dok većina ljudi dočekuje prvi januar s osećanjem nade i novog početka, ima i onih koji ga vide kao dan pogodan za umiranje, a neki od njih, kao što je ova stara gospođa, uvide grešku tek kad bude prekasno.

Boš je kroz vetrobransko staklo gledao kako telo poslednje žrtve, pokriveno zelenim ćebetom, na nosilima utovaruju u mrtvozornikov plavi kombi. U vozilu su bila još jedna nosila. Boš je znao da je na njima telo žrtve prvog samoubistva, tri-desetčetvorogodišnje glumice koja se ustrelila u automobilu parkiranim na holivudskom vidikovcu na Malholand drajvu. Boš i ekipa za uviđaj prešli su odmah s prvog slučaja na drugi.

Zazvonio mu je mobilni telefon i on se obradovao jer mu je nešto prekinulo misli o malim smrtima. Zvao ga je Mankijevič, dežurni narednik Holivudskog odseka Uprave policije Los Anđelesa.

„Jesi li gotov s tim?“

„Spremam se da krenem.“

„I?“

„Samoubistvo s predomišljajem. Imaš li još nešto?“

„Aha, i mislim da ne bi trebalo da govorim o tome preko radija. Danas nema važnih vesti – više sam imao poziva od radoznalih izveštača koji bi da pitaju šta se desilo nego od građana u nevolji. Svi bi da pišu o prvom slučaju, o glumici sa Malholanda. Znaš – priča o gašenju holivudskog sna. A sigurno će navaliti i na ovaj najnoviji slučaj.“

„Aha. Šta imamo?“

„Upravo nas je pozvao jedan građanin iz kanjona Lorel, iz Avenije Vonderlend, i rekao da se njegov pas vratio iz jurcanja po šumi s koskom u zubima. Kaže da je kost ljudska – dečja nadlaktica.“

Boš gotovo zaječa. Policija je dobijala četiri-pet takvih poziva godišnje. Histerija se uvek okončavala jednostavnim

objašnjenjem – kost je životinjska. Kroz vetrobran je pozdravio dvojicu sudskomedicinskih bolničara kad su krenuli da sednu u kombi.

„Znam šta misliš, Hari – ponovo jurnjava zbog kosti. Odra-dio si to sto puta i uvek se završavalo isto – kojot, jelen, šta god. Ali, slušaj, ovaj tip s psom, on je lekar, i kaže da nema sumnje. Kost nadlaktice. Kaže da je dečja, Hari. A slušaj sad ovo. Kaže...“

Usledila je tišina dok je Mankijevič tražio po beleškama. Boš je gledao kako se plavi kombi uključuje u saobraćaj. Mankijevič je nastavio čitajući.

„Na kosti se jasno vidi prelom tik iznad medijalnog epikon-dila, šta god to bilo.“

Boš stisnu zube. Vrat mu je zabrideo kao od slabašne struje.

„Ovo ti čitam iz beležaka. Ne znam ni da li pravilno izgo-varam, ali najvažnije je to što taj doktor tvrdi da je kost dečja, Hari. Da li bi onda uložio nadljudski napor da nadzireš tu nadlakticu?“

Boš nije odgovorio.

„Izvini, morao sam ovo da ubacim.“

„Aha, baš je smešno, Mank. Daj mi adresu.“

Mankijevič mu kaza adresu i reče da je već poslao patrolu.

„Bio si u pravu što mi ovo nisi javio preko radija. Neka tako bude i nadalje.“

Mankijevič odgovori da će se potruditi. Boš je prekinuo vezu i upalio kola. Pre nego što je krenuo, osvrnuo se prema ulazu u starački dom. Ništa mu tu nije delovalo sjajno. Prema rečima rukovodstva doma, žena koja se obesila u ormaru svoje male spavaće sobe nije imala bliskih srodnika. I posle smrti biće, kao i za života, sama i zaboravljena.

Boš ubaci u brzinu i pođe prema kanjonu Lorel.

2.

Vozeći se kroz kanjon i uz Lukaut Mauntin aveniju prema Aveniji Vonderlend, Boš je preko radija slušao utakmicu *Lejkersa*. On nije bio zagriženi ljubitelj profesionalne košarke, ali želeo je da čuje šta se dešava ukoliko mu bude zatrebala pomoć njegovog partnera Džerija Edgara. Večeras je Boš radio sam jer je Edgar srećnim slučajem dobio karte za odlična mesta na utakmici. Pristao je da sam odlazi na uviđaje i ne uznemirava Edgara osim u slučaju ubistva ili nečega što ne može sam da reši. Sam je bio i zato što je treći član ekipe Kizmin Rajder pre gotovo godinu dana unapređena i premeštena u Odsek za pljačke i ubistva, a još joj nisu našli zamenu.

Igrao se početak treće četvrtine utakmice između *Lejkersa* i *Trejl blejzera* i rezultat je bio izjednačen. Iako ne prati košarku naročito često, Boš je, zahvaljujući Edgarovoj neprestanoj priči i molbama da ga pusti da ode na utakmicu za vreme dežurstva, znao da je to važan okršaj ekipe iz Los Anđelesa s jednim od njihovih najjačih suparnika. Odlučio je da ne šalje Edgaru poruku na pejdžer dok ne stigne na mesto zločina i ne proceni stanje. Isključio je radio kada je u kanjonu signal stanice počeo da se gubi.

Put je bio strm. Kanjoj Lorel preseca Santa Monika planine. Sporedni putevi račvaju se prema vrhovima planina. Avenija Vonderlend završava se na zabačenom mestu, gde su kuće od pola miliona dolara okružene gusto pošumljenim i strmim zemljištem. Boš je nagonski znao da će traganje za kostima u ovoj oblasti biti prava noćna mora. Zaustavio je kola iza vozila patrole, koja je već stigla na adresu koju mu je Mankijević dao, i pogledao na sat. Bilo je četiri i trideset osam. Zapisao je vreme na čistom listu beležnice i zaključio da ima još oko sat dnevnog svetla.

Vrata mu je otvorila njemu nepoznata policajka. Na pločici joj je bilo ispisano prezime Brašer. Povala ga je kroz kuću do radne sobe. Njen partner, pozornik kog je Boš prepoznao i setio se da se preziva Edžvud, tu je razgovarao sa sedokosim muškarcem koji je sedeo za pretrpanim radnim stolom. Na stolu je stajala kutija za cipele bez poklopca.

Boš je ušao i predstavio se. Sedokosi muškarac je rekao da se zove doktor Pol Gijo i da je lekar opšte prakse. Nagnuvši se napred, Boš je video da je u kutiji kost zbog koje su se i okupili. Bila je tamnosmeđa i ličila je na komad kvrgavog naplavljenog drveta.

Video je i psa kako leži na podu pored doktorove radne stolice. Bila je to velika keruša žutog krzna.

„Dakle, to je to“, rekao je Boš gledajući ponovo u kutiju.

„Tako je, detektive, to je ta kost“, rekao je Gijo. „I kao što vidite...“

S police iza stola izvukao je debelu *Grejovu anatomiju* i otvorio je na obeleženoj stranici. Boš je primetio da lekar na rukama ima gumene rukavice.

Na stranici su bile slike kosti s prednje i zadnje strane. U uglu stranice nalazio se mali crtež kostura s naznačenim nadlaktičnim kostima obe ruke.

„Humerus“, rekao je Gijo kuckajući po stranici. „A tu nam je i pronađeni primerak.“

Pažljivo je izvadio kost iz kutije. Držeći je iznad crteža u knjizi, izvršio je poređenje tačku po tačku.

„Medijalni epikondil, trohleja, velika i mala tuberkula“, rekao je. „Sve je tu. A upravo sam govorio ovim pozornicima da umem da prepoznam kost i bez knjige. Ova kost je ljudska, detektive, u to nema sumnje.“

Boš je pogledao Gijooovo lice i video lako podrhtavanje, možda prvi znak Parkinsonove bolesti.

„Jeste li u penziji, doktore?“

„Jesam, ali to ne znači da ne umem da prepoznam kost kad je vidim...“

„Ne osporavam vašu tvrdnju, doktore.“ Boš je pokušao da se osmehne. „Ako vi kažete da je kost ljudska, ja vam verujem. U redu? Samo pokušavam da shvatim sve. Možete da je vratite u kutiju ako želite.“

Gijo vrati kost u kutiju za cipele.

„Kako vam se zove pas?“

„Kalamiti.“

Boš pogleda kerušu. Činilo se da spava.

„Kad je bila štene, pravila je silne nevolje.“

Boš klimnu glavom.

„Ako vam nije teško da ponavljate, ispričajte mi šta se to danas dogodilo.“

Gijo je pomilovao kerušu po vratu. Kalamiti ga je pogledala na trenutak, a onda je spustila glavu i sklopila oči.

„Izveo sam Kalamiti u popodnevnu šetnju. Kad stignemo do krivine, obično je pustim s povoca da trči po šumi. To mnogo voli.“

„Koje je rase?“, upita ga Boš.

„Zlatni labrador“, brzo je odgovorila Brašerova iza njega.

Boš se okrenuo i pogledao je. Brašerova je shvatila da je pogrešila što se umešala pa je klimnula glavom i krenula prema vratima sobe u kojoj je bio njen partner.

„Vi možete da idete ako imate drugih poziva“, rekao je Boš. „Ja ću preuzeti.“

Edžvud je klimnuo glavom i dao partnerki znak da pođu.

„Hvala vam, doktore“, rekao je izlazeći.

„Nema na čemu.“

Boš se nečega priseti.

„Hej!“

Edžvud i Brašerova se okrenuše.

„Nemojte o ovome govoriti preko radija, važi?“

„Važi“, rekla je Brašerova gledajući Boša u oči sve dok nije skrenuo pogled.

Kad su pozornici otišli, Boš se okrenuo doktoru i primetio da mu se podrhtavanje mišića lica neznatno pojačalo.

„Ni oni mi nisu verovali u početku“, rekao je doktor.

„Samo zato što dobijamo mnogo sličnih poziva. Ali ja vam verujem, doktore, i molim vas da nastavite.“

Gijo klimnu glavom.

„Dakle, stigli smo do krivine i pustio sam je s povoca. Otrčala je pravo u šumu, baš kao što voli. Dobro je dresirana. Kad joj zviznem, vrati se. Nevolja je u tome što više ne mogu glasno da zviždim pa kad se udalji toliko da me ne čuje, moram da je čekam, znate.“

„Šta se desilo danas kad je našla kost?“

„Zazviždao sam i nije se vratila.“

„Dakle, otišla je prilično daleko.“

„Upravo tako. Čekao sam je. Zviznuo sam joj još nekoliko puta i najzad je izašla iz šume pored kuće gospođe Ulrih. Držala je kost. U zubima. U prvi mah mi se učinilo da je to nekakav

prut, znate, i da hoće da se igramo, ali kad mi je prišla, prepoznao sam oblik. Uzeo sam joj kost – malo smo se otimali – a kad sam je pažljivo pogledao ovde, pozvao sam vaše ljude.“

„Vaše ljude“, pomisli Boš. Svi govore tako, kao da su policajci neka druga vrsta živih bića – plava i opremljena oklopom koji užasi sveta ne mogu da probiju.

„Kad ste pozvali, rekli ste naredniku da se na kosti vidi prelom.“

„Tako je.“

Gijo je ponovo uzeo kost, veoma pažljivo. Okrenuo ju je i prešao prstom po uspravnoj brazdi na površini.

„To je linija preloma, detektive. To je zaceljena fraktura.“

„U redu.“

Boš pokaza kutiju i lekar vrati kost unutra.

„Doktore, da li bi vam bilo teško da stavite Kalamiti povodac i prošetate sa mnom?“

„Ni najmanje. Samo da promenim obuću.“

„I ja moram da se presvučem. Hoćete li da se nađemo napolju?“

„Važi.“

„Ovo ću poneti.“

Boš je zatvorio kutiju i poneo je obema rukama, vodeći računa da je ne okrene niti da na bilo koji način poremeti njen sadržaj.

Kad je izašao, primetio je da su patrolna kola još ispred kuće. U njima je sedelo dvoje pozornika, očigledno pišući izveštaje. Otišao je do svog automobila i spustio kutiju za cipele na suvozačko sedište.

Pošto je bio na dežurstvu, nije obukao odelo, nego farmerke, belu košulju i sportski sako, koji je sada skinuo, prevrnuo i spustio na sedište. Primetio je da je oroz pištolja koji je nosio u futroli na boku napravio rupu na postavi, a sako je kupio pre manje od godinu dana. Uskoro će probušiti džep, a zatim i tkaninu. Njegovi sakoi najčešće propadaju iznutra.

Skinuo je i košulju i ostao u beloj majici kratkih rukava. Zatim je otvorio prtljažnik i izvadio radne cipele iz kutije s opremom za uviđaj. Kad se naslonio na zadnji branik da se preobuje, primetio je Brašerovu kako izlazi iz patrolnih kola i prilazi mu.

„Izgleda da je doktor u pravu, zar ne?“

„I ja tako mislim, ali služba sudskomedicinskog istražitelja moraće to da potvrdi.“

„Idete gore da pogledate?“

„Pokušaću mada će uskoro mrak. Verovatno ću ponovo doći sutra.“

„Inače, ja sam Džulija Brašer. Nova sam u odseku.“

„Hari Boš.“

„Znam. Čula sam za vas.“

„Poričem sve.“

Nasmešila se na šalu i pružila ruku, ali Boš je upravo vezivao pertle. Zastao je i rukovao se s njom.

„Izvinite“, rekla je. „Danas sam nešto pometena.“

„Sve je u redu.“

Svezao je pertle i uspravio se.

„Kad mi je tamo u kući izleteo odgovor, odmah sam shvatila da ste pokušavali da uspostavite odnos s doktorom. Pogrešila sam. Izvinite.“

Boš ju je posmatrao nekoliko trenutaka. Imala je tridesetak godina, tamnu kosu upletenu u čvrstu pletenicu prebačenu preko okovratnika i tamnosmeđe oči. Pretpostavio je da voli da boravi napolju. Bila je ravnomerno preplanula.

„Kao što sam rekao, sve je u redu.“

„Sami ste?“

Boš je oklevao.

„Moj partner radi na nečem drugom dok ja proveravam ovo ovde.“

Video je doktora kako izlazi iz kuće s psom na povocu. Odlučio je da ipak ne obuče svoju trenerku za uviđaj. Osvrnuo se prema Džuliji Brašer, koja je posmatrala psa kako prilazi.

„Zar vi nemate drugih poziva?“

„Nemamo, ništa se ne dešava.“

Boš pogleda ka snažnoj baterijskoj lampi u kutiji s opremom. Pogledao je Brašerovu, a onda izvadio krpu iz prtljažnika i prebacio je preko baterije. Izvadio je rolnu žute trake za obeležavanje mesta zločina i polaroid kameru, a onda zatvorio prtljažnik i okrenuo se Brašerovoj.

„Mogu li onda da pozajmim vašu baterijsku lampu? Svoju sam, ovaj, zaboravio.“

„Naravno.“

Skinula je bateriju s alke o opasaču i pružila mu je.

Prišli su im doktor i keruša.

„Spremni smo.“

„U redu, doktore, želim da odemo do mesta na kom ste pustili Kalamiti pa da vidimo kuda će krenuti.“

„Nisam siguran da ćete moći da je pratite.“

„To je moja briga, doktore.“

„Onda ovuda.“

Krenuli su uzbrdo prema malom kružnom toku na kom se završavala Avenija Vonderlend. Brašerova je mahnula svom partneru u kolima i pošla s njima.

„Znate, ovde je bilo malo uzbuđenja pre nekoliko godina“, reče Gijo. „Jednog čoveka su pratili dok se vraćao kući s koncerta u Holivudskom amfiteatru, opljačkali ga i ubili.“

„Sećam se“, reče Boš.

Znao je i da je istraga još otvorena, ali nije to spomenuo. To nije bio njegov slučaj.

Doktor Gijo je koračao čvrsto uprkos godinama i prividnoj krhkosti. Pustio je Kalamiti da nametne brzinu pa je uskoro odmakao nekoliko koraka ispred Boša i Brašerove.

„A gde ste bili do sada?“, upitao ju je Boš.

„Kako to mislite?“

„Rekli ste da ste novi u Holivudskom odseku. Gde ste bili pre?“

„Oh. Na akademiji.“

Iznenadio se. Pogledao ju je misleći kako joj je pogrešno procenio godine.

Klimnula je glavom i rekla: „Znam, stara sam.“

Boš se postideo.

„Ne, nisam to hteo da kažem. Samo sam mislio da ste bili negde drugde. Ne izgledate mi kao gušter.“

„Upisala sam akademiju tek s trideset četiri godine.“

„Zaista? Au!“

„Aha. Uхватило me je malo kasno.“

„Šta ste radili pre akademije?“

„O, sve i svašta. Uglavnom sam putovala. Trebalo mi je vremena da shvatim čime želim da se bavim. A znate li šta bih najviše želela da radim?“

Biš je pogleda.

„Šta?“

„To što vi radite. Ubistva.“

Nije znao šta da kaže, da li da je podstakne ili obeshrabri.

„Pa, srećno“, rekao je.

„Mislim, zar ne smatrate da je to posao koji najviše ispujva čoveka? Pogledajte šta vi radite – uklanjate najgore ljude iz mešavine.“

„Iz mešavine?“

„Iz društva.“

„Pa, valjda je tako. Kad imamo sreće.“

Sustigli su doktora Gijoa, koji je s kerušom stao kod kružnog toka.

„To je to?“

„Da. Ovde je puštam. Otišla je tamo gore.“

Pokazao je ka praznom parčetu zemljišta zaraslom u travu koje je počinjalo u nivou ulice, ali se odmah vrlo strmo uspinjalo prema vrhovima brda. Na placu se nalazio široki betonski odvodni kanal, zbog koga se verovatno tu nikada ništa nije zidalo. Zemlja je pripadala gradu i služila je da odvede bujice dalje od kuća na ulici. Mnoge ulice u kanjonu nekada su bile korita reka i potoka. Da nema odvodnog sistema, po kiši bi se vratile prvobitnoj ulozi.

„Idete li gore?“, upita doktor.

„Pokušaću.“

„Idem i ja s vama“, reče Brašerova.

Boš je pogleda, a onda se osvrnu začuvši zvuk motora. Bila su to patrolna kola, koja su se zastavila kraj njih. Edžvud spusti prozor.

„Imamo hitan poziv, partneru. PS.“

Pokazao je glavom na prazno suvozačko sedište. Brašerova se namrštila i pogledala Boša.

„Mrzim porodične svađe.“

Boš se osmehnuo. I on ih je mrzeo, naročito kad se pretvore u ubistvo.

„Žao mi je.“

„Pa, možda neki drugi put.“

Krenula je oko kola.

„Uzmite“, rekao je Boš i pružio joj svetiljku.

„Imamo još jednu u kolima“, rekla je. „Ovu možete da mi vratite kasnije.“

„Sigurno?“

Bio je u iskušenju da joj zatraži broj telefona, ali se uzdržao.

„Sigurno. Srećno.“

„I vama. Čuvajte se.“

Nasmešila mu se, a onda hitro obišla automobil. Sela je unutra i otišli su. Boš se vratio doktoru i psu.

„Privlačna žena“, rekao je Gijo.

Boš nije ništa rekao na ovo, ali se zapitao da li je doktorovu primedbu izazvala njegova sopstvena reakcija na Džuliju Brašer. Ponadao se da nije bio toliko očigledan.

„U redu, doktore“, rekao je, „pustite Kalamiti, a ja ću pokušati da je sledim.“

Gijo otkopča povodac tapšući kerušu po grudima.

„Nađi kosku, mila. Nađi kosku. Trči!“

Keruša je potrčala i nestala s vidika pre nego što je Boš uspeo da korakne. Gotovo se nasmejao.

„Pa, doktore, izgleda da ste bili u pravu.“

Okrenuo se da proveri jesu li patrolna kola otišla i da li je Brašerova videla psa kako trči.

„Hoćete li da joj zviznem?“

„Ne. Idem da pogledam naokolo i vidim mogu li je sustići.“

Upalio je baterijsku lampu.

3.

Šuma je bila mračna iako je do zalaska sunca ostalo još dosta vremena. Visoka nadstrešnica od granja monterjskih borova zaustavljala je svetlo pre nego što ono stigne do tla. Boš je s uključenom baterijskom lampom pošao uzbrdo u pravcu iz kog je čuo kerušino kretanje kroz grmlje. Bio je to spor i naporan uspon. Tlo je bilo prekriveno debelim slojem četina koje su često popuštale pod Bošovim nogama kad god bi on požurio uz strminu. Uskoro su mu šake bile lepljive od smole s grana, za koje se hvatao pokušavajući da hoda uspravno.

Trebalo mu je skoro deset minuta da pređe tridesetak metara uzbrdice. Onda se tlo izravnalo, a borovi se proredili pa je bilo i više svetla. Boš je tražio Kalamiti, ali nije je video. Povikao je prema ulici mada više nije video ni ulicu ni doktora Gijoa.

„Doktore Gijo? Čujete li me?“

„Da, čujem vas.“

„Zviznite joj.“

Onda se začuo trodelni zvižduk, neobičan ali veoma tih pošto je prešao preko istih prepreka od stabala i žbunja kao i

sunčeva svetlost. Boš pokuša da ponovi zvižduk; posle nekoliko pokušaja je pogodio, ali Kalamiti nije došla.

Nastavio je dalje, držeći se ravnog tla jer je mislio da će neko, ako pokuša da zakopa ili ostavi leš, to učiniti pre na zaravni nego na strmini. Prateći liniju manjeg otpora, zašao je među bagremove i odmah naišao na mesto na kom je površina zemlje nedavno bila isprevtana, kao da je neka alatka ili životinja nasumično kopala po tlu. Nogom je razgrnuo zemlju i grančice, a onda shvatio da to nisu grančice.

Kleknuo je i svetiljkom obasjao kratke smeđe kosti razbacane po kvadratnom metru tla. Bio je uveren da gleda rasturene prste šake. Male šake. Dečje šake.

Ustao je i shvatio da ga je zanimanje za Džuliju Brašer omele. Nema čime da sakupi kosti. Kad bi ih uzeo u šake i poneo nizbrdo, prekršio bi sva moguća pravila prikupljanja dokaza.

Fotoaparat mu je visio o uzici oko vrata. Uzeo ga je i izbliza snimio kosti. Zatim se izmakao i napravio širi snimak mesta ispod bagremova.

Iz daljine je začuo slabašni zvižduk doktora Gijoa. Boš je uzeo žutu traku za obeležavanje mesta zločina, svezao jedan kraj oko stabla bagrema, a onda opasao čitav zasad. Misleći kako bi trebalo sutra ujutru da otpočne rad na slučaju, izašao je ispod krošnji i potražio nešto što bi poslužilo kao oznaka iz vazduha. U blizini je našao grm žalfije i nekoliko puta ga obmotao žutom trakom.

Kad je završio, gotovo se smračilo. Još jednom je pogledao unaokolo iako je znao da je baterijska lampa beskorisna i da će sutra ujutru tlo morati pažljivo da se pregleda. Džepnim nožićem okačenim o privezak za ključeve odsekao je nekoliko komada žute trake dugih oko metar.

Vraćajući se nizbrdo, vezivao je komade trake na grane i žbunove. Kad se približio ulici, čuo je glasove pa se pomoću

njih orijentisao. Na jednom mestu na nizbrdici meka zemlja odjednom popusti pod njim i on pade i nalete na bor. Udario je u stablo posred trupa, iscepao košulju i gadno ogrebao slabinu.

Boš se nekoliko trenutaka nije pomerio. Mislio je da je možda slomio rebra s desne strane. Disao je otežano i bolno. Glasno je jeknuo i polako se uspravio uz stablo pa nastavio da prati glasove.

Uskoro je stigao na ulicu, gde ga je doktor Gijo čekao s Kalamiti i nekim čovekom. Obojica su se zgranula videvši krv na Bošovoj košulji.

„Gospode, šta vam se desilo?“, povika Gijo.

„Ništa. Pao sam.“

„Ali vaša košulja... krvava je!“

„To ide uz posao.“

„Dajte da vam pogledam grudi.“

Doktor krenu ka njemu, ali Boš podiže ruke.

„Dobro sam. Ko je ovo?“

Drugi muškarac je odgovorio: „Ja sam Viktor Ulrih. Živim ovde.“

Pokazao je kuću uz prazni plac. Boš klimnu glavom.

„Samo sam izašao da vidim šta se dešava.“

„Pa, trenutno se ne dešava ništa, ali tamo gore je mesto zločina. Ili će to biti uskoro. Verovatno ćemo se vratiti tek sutra ujutru, ali ne bi trebalo da idete tamo niti da ikome išta govorite. U redu?“

Susedi klimnuše glavom.

„Takođe, doktore, ne puštajte Kalamiti s povoca dan-dva. Moram do kola da telefoniram. Gospodine Ulrih, sigurno ćemo sutra želeti da razgovaramo s vama. Hoćete li biti kod kuće?“

„Svakako, u bilo koje doba. Ja radim kod kuće.“

„Šta radite?“

„Pišem.“

„U redu. Vidimo se sutra.“

Boš je krenuo ulicom s Gijoom i psom.

„Zaista bi trebalo da vam pogledam povredu“, nije odustajao Gijo.

„Biće sve u redu.“

Boš je pogledao ulevo krajičkom oka i video da se na kući pored koje su prolazili brzo navlače zavese.

„Po tome kako se držite u hodu rekao bih da ste povredili rebro“, reče doktor. „Možda ste ga slomili. Možda ste slomili nekoliko rebra.“

Boš je mislio na sitne tanke kosti koje je upravo video ispod bagremova.

„Za rebro ne možete učiniti ništa, bilo slomljeno ili ne“, rekao je.

„Mogu da ga učvrstim. Disaćete mnogo lakše. Mogu i da se postaram za ranu.“

Boš popusti.

„U redu, doktore, idite po svoju crnu torbu, a ja idem da se presvučem.“

Nekoliko minuta kasnije, u svojoj kući, doktor Gijo je očistio duboku ogrebotinu na Bošovoj slabini i umotao mu rebra. Bošu je zaista bilo lakše, ali i dalje ga je bolelo. Gijo mu je rekao da više ne sme da piše recepte, ali da mu ionako ne treba ništa jače od aspirina.

Boš se setio da mu je preostalo još malo paracetamola u bočici koju je dobio kad je pre nekoliko meseci vadio umnjak. Ako bude želeo, te tablete će mu umiriti bolove.

„Biće sa mnom sve u redu“, rekao je. „Hvala vam što ste me sredili.“

„Nema na čemu.“

Boš je obukao košulju i gledao Gijoa kako pakuje pribor za prvu pomoć. Pitao se koliko je vremena prošlo otkako je doktor svoje veštine primenjivao na pacijentima.

„Koliko ste već u penziji?“, upitao je.

„Sledećeg meseca biće dvanaest godina.“

„Nedostaje li vam posao?“

Gijo se okrenu ka njemu. Drhtanje je nestalo.

„Svakog dana. Ne nedostaje mi rad – znate, pacijenti. Ali drugačije je kad ste zaposleni. To mi nedostaje.“

Boš se setio kako mu je Džulija Brašer opisala rad na rešavanju ubistava. Klimnuvši glavom pokazao je Gijou da ga razume.

„Rekli ste da je tamo gore mesto zločina“, rekao je doktor.

„Tako je. Našao sam još kostiju. Moram da obavim jedan poziv i vidim šta ćemo učiniti. Mogu li da se poslužim vašim telefonom? Mislim da moj mobilni ovde neće imati signal.“

„Tako je, ovde u kanjonu nema signala. Telefon je tamo na stolu. Ostaviću vas samog.“

Izašao je i poneo sa sobom pribor za prvu pomoć. Boš je seo za sto, a keruša je ležala na podu pored stolice. Podigla je glavu i kao da se zapanjila videvši da Boš seda na mesto njenog gospodara.

„Kalamiti“, rekao je Boš, „mislim da si danas bila dostojna svog imena.“*

Spustio je ruku i počeo kerušu po vratu. Pošto je Kalamiti zarežala, brzo je povukao ruku pitajući se da li je tako dresirana ili on izaziva to njeno neprijateljsko ponašanje.

Uzeo je telefon i okrenuo kućni broj svoje nadzornice, poručnika Grejs Bilets. Objasnio joj je šta se desilo na Aveniji Vonderlend i rekao joj da je našao kosti.

„Hari, koliko ti stare izgledaju te kosti?“, upitala je Biletsova.

* Kalamiti (*calamity*) na engleskom znači nesreća, propast. (Prim. prev.)

Boš je pogledao polaroidni snimak koščica koje je našao na tlu. Fotografija je bila loša, prejako obasjana blicem jer je stajao preblizu.

„Ne znam. Meni izgledaju staro. Rekao bih da leže tu godinama.“

„U redu. Dakle, šta god da se tamo nalazi, nije sveže.“

„Možda je sveže otkopano, ali već dugo je tamo.“

„To i govorim. Zato mislim da treba da obeležimo mesto i odemo tamo sutra ujutru. Šta god da se nalazi na tom brdu, neće pobeći noćas.“

„Aha“, reče Boš. „I ja tako mislim.“

Biletsova je nekoliko trenutaka ćutala, a onda je nastavila.

„Ovakvi slučajevi, Hari...“

„Da?“

„Prazne budžet, troše radnu snagu... i najteže se rešavaju ako se ikada reše.“

„U redu, idem gore da pokrijem kosti. Reći ću doktoru da drži psa na povocu.“

„Ma daj, Hari, znaš šta hoću da kažem.“ Glasno je uzdahnula. „Prvi dan u godini, a mi počinjemo s ovim.“

Boš je ćutao čekajući da Biletsova razmisli o svojim administrativnim nevoljama. Nije joj trebalo mnogo. Zato mu se ona, između ostalog, i dopadala.

„U redu. Šta se još desilo danas?“

„Ništa naročito, zasad samo dva samoubistva.“

„U redu. Kad počinješ sutra?“

„Voleo bih da odem gore rano. Obaviću nekoliko poziva i videću šta možemo da dobijemo. I sačekaću da se kost koju je pas pronašao proveri pre nego što išta započnemo.“

„U redu, obaveštavaj me.“

Boš je potvrdio i spustio slušalicu. Zatim je na kućni broj pozvao Terezu Korason, okružnu sudskomedicinsku

istražiteljku. Iako se njihova veza okončala pre nekoliko godina, a ona se od tada selila najmanje dva puta, zadržala je isti broj telefona i Boš ga je znao napamet. To je sada bilo zgodno. Objasnio joj je šta se događa i rekao da mu treba potvrda da je kost ljudska pre nego što pokrene istragu. Rekao joj je i da će mu, ako dobije potvrdu, što pre biti potrebna arheološka ekipa za rad na mestu zločina.

Korasonova ga je najmanje pet minuta držala na čekanju.

„U redu“, rekla je kad se javila. „Nisam našla Ketu Kol. Nije kod kuće.“

Boš je znao da je Kolova službeni policijski arheolog, a zaposlena je radi vađenja kostiju leševa bačenih u pustinju severnog okruga, što se dešavalo svake sedmice. Ali Boš je znao i da će njoj biti prepušteno traganje za kostima na Aveniji Vonderlend.

„Šta treba da učinim? Želim da se kost proveri još noćas.“

„Polako, Hari. Uvek si tako nestrpljiv i tvrdoglav kao pas kad zgrabi kost. Izvini na šali.“

„To je dete, Tereza. Možemo li da se uozbiljimo?“

„Dođi ovamo, pogledaću tu kost.“

„A sutra?“

„Pokrenuću sve. Ostaviću Ketu poruku, a čim završimo, pozvaću upravu da je obavesti pejdžerom. Počće da kopa u zoru, čim stignemo tamo. Jedan antropolog s Kalifornijskog univerziteta honorarno radi za nas pa ćemo ga dovesti čim izvadimo kosti, ako je u gradu. Doći ću i ja lično. Jesi li zadovoljan?“

Na ovo poslednje Boš je začutao.

„Tereza“, rekao je naposletku, „želeo bih da se ovo obavi što je tiše moguće.“

„Šta hoćeš da kažeš?“

„Hoću da kažem da nisam siguran da glavni sudskomedijski istražitelj losanđeleskog okruga mora da bude na licu

mesta. I da te već dugo nisam video na mestu zločina bez snimatelja i kamere.“

„Hari, on je privatni snimatelj. Filmove snima za moju buduću upotrebu i svi su isključivo u mojim rukama. Ništa neće završiti na vestima u šest sati.“

„Kako god. Samo mislim da treba da izbegavamo dodatne poteškoće na ovom slučaju. Reč je o detetu. Znaš kako je to.“

„Samo dođi i donesi mi kost. Tu sam još jedan sat.“

Prekinula je vezu.

Boš je požalio što nije bolji pregovarač, ali mu je bilo i drago jer je rekao šta misli. Korasonova je bila poznata ličnost, redovno se pojavljivala na televiziji kao stručnjak za sudsku medicinu. Unajmila je snimatelja kako bi od njenih slučajeva nastali dokumentarni filmovi za policijske i pravničke emisije na brojnim kablovskim i televizijskim kanalima. On ne može i ne sme dozvoliti da se njeni ciljevi čuvenog sudskomedijskog istražitelja sukobe s njegovim ciljevima istražitelja mogućeg ubistva deteta.

Odlučio je da pozove Jedinicu za specijalne zadatke i Službu policijskih pasa kad dobije potvrdu o kosti. Ustao je, izašao iz sobe i potražio doktora Gijoa.

Stari lekar sedeo je u kuhinji za malim stolom i pisao u beležnicu sa spiralnim povezom. Pogledao je Boša.

„Pišem beleške o vašem lečenju. Čuvam zapise o svakom pacijentu kog sam ikad lečio.“

Boš je klimnuo glavom iako mu je bilo čudno što Gijo piše o njemu.

„Ja sada idem, doktore. Vratću se sutra, najverovatnije s čitavom ekipom. Možda će nam ponovo zatrebati vaš pas. Hoćete li biti kod kuće?“

„Naravno, i biće mi drago da pomognem. Kako su vam rebra?“

„Bole.“

„Samo kad dišete, je li tako? To će potajati oko nedelju dana.“

„Hvala vam što ste se pobrinuli za mene. Ona kutija vam više ne treba, zar ne?“

„Ne, nemojte je vraćati.“

Boš s okrenuo ka vratima, a onda se ponovo okrenuo doktoru.

„Doktore, vi ovde živite sami?“

„Sada da. Žena mi je umrla pre dve godine. Mesec dana pre naše pedesete godišnjice.“

„Žao mi je.“

Gijo je klimnuo glavom i rekao: „Moja kći živi sa porodicom u Sijetlu. Viđamo se u posebnim prilikama.“

Boš je želeo da ga pita zašto samo u posebnim prilikama, ali nije to učinio. Ponovo mu je zahvalio i izašao.

Vozeći se kroz kanjon prema kući Tereze Korason u Henkok parku, držao je ruku na kutiji za cipele da se ne bi prevrnula ili skliznula sa sedišta. Osećao je sve jaču strepnju. Znao je da je to zbog toga što mu se sudbina svakako nije osmehnula danas. Dobio je najgori mogući slučaj. Dečji slučaj.

Dečji slučajevi opsedaju čoveka. Ulivaju strah i izjedaju iznutra. Nema pancirnog prsluka dovoljno debelog da zaštiti od toga. Dečji slučajevi uveravaju vas da je svet prepun izgubljenog svetla.

4.

Tereza Korason je živela u vili sagrađenoj u mediteranskom stilu, s ribnjakom na kamenom kružnom toku. Pre osam godina, za vreme njene kratke veze s Bošom, živela je u garsonjeri. Novac od televizije i slave obezbedili su joj ovu vilu i udoban život koji uz nju ide. Više uopšte nije ličila na ženu koja se bez najave u ponoć pojavljivala kod Boša s bocom jeftinog vina i kasetom sa svojim omiljenim filmom, na ženu neskriveno ambicioznu, ali još nedovoljno veštu da upotrebi svoj položaj za bogaćenje.

Boš je znao da je za nju on sada podsetnik na ono što je bila i ono što je izgubila kako bi dobila ono što sada ima. Nije ni čudo što su njihovi susreti bili sve ređi, ali napeti kao odlazak zubaru.

Parkirao je kola na kružnom toku i izašao noseći kutiju za cipele i polaroide. Obilazeći automobil, pogledao je u ribnjak i video tamne obrise riba kako se kreću ispod površine. Nasmešio se pomislivši na film *Kineska četvrt*, koji su često gledali tokom godine provedene zajedno. Setio se koliko je Tereza uživala u liku mrtvozornika koji je nosio crnu mesarsku kecelju i jeo sendvič dok pregleda leš. Boš je sumnjao da je Tereza i dalje tako duhovita.

Svetlo iznad glomaznih drvenih vrata se upalilo i ona ih je otvorila pre nego što je Boš stigao do njih. Bila je u crnim pantalonama i svetlosmeđoj bluzi. Verovatno se spremila da ode na neku novogodišnju zabavu. Pogledala je pored Boša, u policijski ševrolet kojim se dovezao.

„Hajde da to obavimo brzo, pre nego što ta kola ispuste ulje na kamene ploče.“

„Zdravo i tebi, Tereza.“

„To je to?“

Pokazala je kutiju za cipele.

„To je to.“

Dao joj je fotografije i skinuo poklopac s kutije. Bilo je očigledno da ga neće pozvati na prazničnu čašu šampanjca.

„Hoćeš ovde da to obaviš?“

„Nemam mnogo vremena. Mislila sam da ćeš doći ranije. Koji kreten je ovo snimio?“

„Ja sam taj kreten.“

„Na ovome ništa ne vidim. Imaš li rukavicu?“

Boš izvuče gumenu rukavicu iz džepa sakoa i pruži joj je. Uzeo je fotografije od nje i vratio ih u unutrašnji džep. Tereza je stručno navukla rukavicu, izvadila kost iz kutije i okrenula je prema svetlu. Ćutala je. Boš je osetio miris njenog parfema. Bio je jak, kao i obično – navika iz vremena kad je većinu vremena provodila u sali za obdukcije.

Posle pet sekundi ispitivanja vratila je kost u kutiju.

„Ljudska.“

„Sigurna si?“

Besno ga je prostrelila pogledom i skinula rukavicu uz prasak.

„Humerus. Kost nadlaktice. Kost desetogodišnjeg deteta, rekla bih. Ti možda više ne poštuješ moje veštine, Hari, ali nisam ih izgubila.“

Ispustila je rukavicu na kost u kutiji. Boš je mogao da podnese verbalne sukobe s njom, ali zasmetalo mu je to što je ispustila rukavicu preko kosti deteta.

Izvadio je rukavicu iz kutije. Onda se nečega setio i vratio joj rukavicu.

„Čovek čiji je pas našao kost video je tragove preloma. Zacepljenog preloma. Hoćeš li da pogledaš i utvrdiš da li...“

„Ne. Kasnim na sastanak. Najvažnije ti je bilo da odmah saznaš da li je kost ljudska. Sada imaš zvaničnu potvrdu. Dalja ispitivanja biće obavljena u prikladnim uslovima u laboratoriji sudskomedicinskog istražitelja. Sada stvarno moram da krenem. Biću tamo sutra ujutru.“

Boš ju je dugo gledao u oči.

„Naravno, Tereza. Lepo se provedi.“

Skrenula je pogled i skrtila ruke na grudima. Boš je pažljivo zatvorio kutiju, klimnuo joj glavom i krenuo nazad ka kolima. Čuo je kako se teška vrata zatvaraju za njim.

Prolazeći pored ribnjaka ponovo se setio filma i tiho, za sebe, izgovorio završnu rečenicu.

„Zaboravi, Džejk, ovo je Kineska četvrt.“

Seo je u kola i odvezao se kući, držeći ruku na kutiji na sedištu do sebe.